

Жүре пайда болған (ЖИТС, СПИД ағылш. *AIDS*) иммундық дефицитінің синдромы - Вич фонында дамитын күй - лимфоциттердің құлау сипаттайтын CD4+нің саны, көптік оппортунистік инфекциялар, инфекция емес және ісік ауруларымен (Human immunodeficiency virus, HIV ағылшынша) инфекция.

Қарағанды мемлекеттік медицина университеті
Медициналық психология және коммуникативті дағдылар
кафедрасы

ЖИТС

Орындаған: Еркінқызы Д.

6-075 топ, ЖДТ

Тексерген: Халмурадова С.Е.

Қарағанды 2019

Ғалымдардың есептеуі бойынша ЖИТС (СПИД) ең алғаш 20 ғасырдың 70 жылдары АҚШ, Гаити, Африкада тіркелген, 1979-81 жылдары Нью-Йорк пен Лос-Анжелес дәрігерлері адамдардан иммунитеттің нашарлығын байқаған. Олар қан тамырының ісігі (саркома Капоши) және пневманияның сирек формасымен ауыратын адамдар.

*1982 жылы ауруларды бақылау орталығы
жаңа ауру ЖИТС-ты тіркеді. 1983 жылы
француз Люком Монтанье мен
американдық Роберт Галло ауру
қоздырғышы туралы алғашқы мәлімет
айтты.*

1981 ЖЫЛЫ АМЕРИКАДА
(АТЛАНТА) АУРУДЫ БАҚЫЛАУ
КОМИТЕТІНІҢ БАЯНДАУЫ
БОЙЫНША ГОМОСЕКСУАЛИСТЕР
АРАСЫНДА ӨКПЕ ҚАБЫНУЫНАН
ЖӘНЕ СИРЕК БОЛАТЫН ЖАҢА
ТҮЗІНДІ /ДЕНЕДЕ/ СИЯҚТЫ БҰРЫН
ТАРАЛМАҒАН ТҮСІНІКСІЗ
АУРУЛАРДЫҢ КӨБЕЮІ ҮРЕЙМЕН
БАЯНДАЛҒАН.

*Бұл аурудағы иммундық жүйені
толық жоютындығынан бұл вирус
АИВ (адамның иммунитет
тапшылық вирусы) деп белгіленеді.*

*ЖИТС-пен ауру-өлім жазасына
кесілгенмен бірдей. Себебі дүние
жүзінде осы уақытқа дейін әлі оны
толық жазатын ем жоқ. Тек қана
бірақ жол-ол сақтану, алдын алу.*

Инфекция көзі бөліп вирус жұққан адам — вирус тасымалдаушылар, ЖИТС-пен ауырған адамдар инфекция жұқтыру көзі болып табылады. Ешқандай ауру белгілері байқалмайтындықтан әсіресе вирус тасымалдаушылар өте қауіпті. Вирус көп мөлшерде қанда, спермада, қынап кілегейінде, емшек сүтінде болады. Көз жасында, жұлын сұйығында, сілекейде өте аз мөлшерде болуы мүмкін

Жүгу жолдары

- жыныстық қатынас;
- вирустың бірден қанға түсуі (әртүрлі инъекциялар жасаған кезде т. б. жағдайларда);
- анасынан нәрестеге жүгу арқылы.

ЖИТС жұғудан қалай сақтанады?

Әртүрлі инфекциялардан сақтанудың ең тиімді тәсілі — вакцина егу. Алайда вакцина дайындау бағытында тыңғылықты зерттеулер жүргізіліп жатса да, ондай профилактикалық препарат алу әзірше қолдан келмей отыр. ЖИТС-пен науқастанудан сақтанудың маңызды шаралары мыналар:

- әлеуметтік, халықаралық, мемлекеттік шаралар;
- жеке басты қорғауға бағытталған шаралар.

Оларға мыналар жатады:

— салауатты, әдепті өмір сүру;

— кездейсоқ жыныстық қатынастан және гомосексуалист, жезөкшелермен жақындасудан сақ болу (жыныстық партнер көп болған сайын ЖИТС жұқтыру қаупі арта түседі. Г. В. Сколубовичтің. (1989) айтуы бойынша, «Жыныстық тәртіпсіздік, нашақорлық және жезөкшелік — ЖИТС вирусын жұқтыру кепілі»);

— стерильденбеген немесе кездейсоқ біреудің шприцін, қайшысын, сақал алғышын және басқа да құрал-жабдықтарын пайдаланбау;

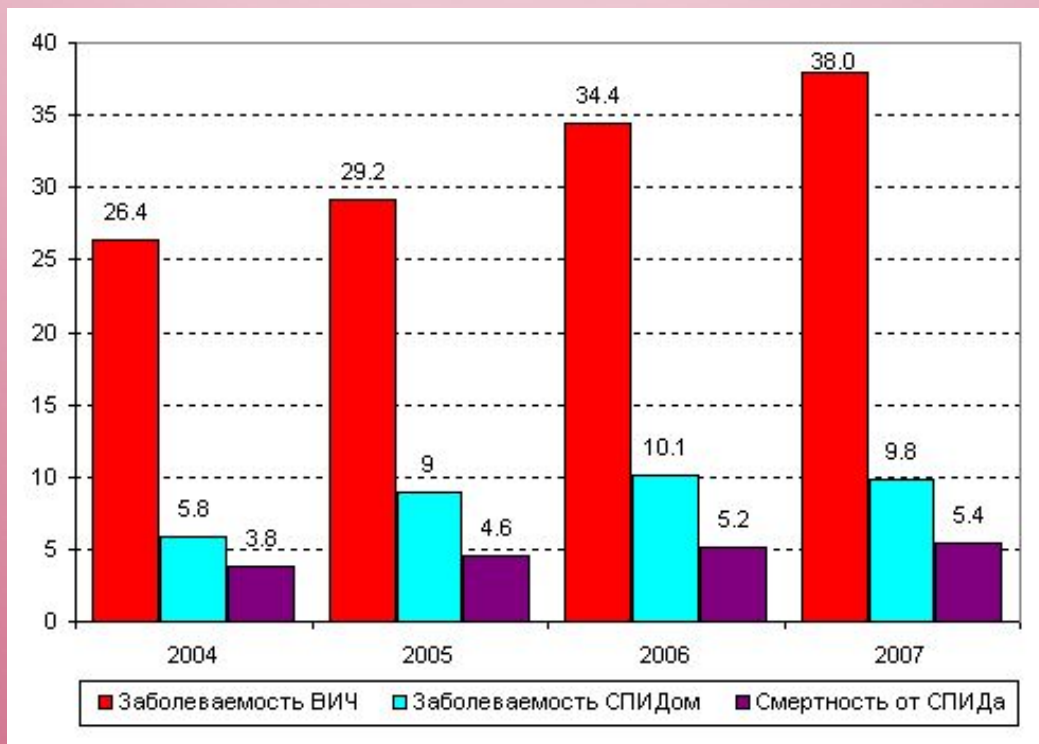
— әсіресе терісі, шырышты қабаттары зақымданған жағдайда бөтен біреудің қанымен, бөлінділерімен жанасудан абай болу;

- — қан құйғанда немесе донор қанынан дайындалған препараттар қабылданғанда олардың АИВ-ке тексерілгеніне көз жеткізу (ол үшін қолданылған қанның сериялық нөмерін жазып алыңыз);
- — маникюр, педикюр жасайтын құралдардың стерильдігіне көңіл аудару;
- — ЖИТС вирусын жұқтырып алдым-ау деген күмәнді жағдайда міндетті түрде дәрігерге көріну.
- Кез-келген азамат АИВ-инфекциясының жұққан-жұқпағандығын анықтау үшін Алматыда, Астанада, еліміздің басқа да ірі қалалары мен облыс орталықтарында ашылған лабораторияларға барып тексерілуіне болады.

АИТВ келесі жағдайларда жұқтырылмайды:

- ✓ қол алысу, құшақтасу мен сүйісу, жөтелу мен түшкіру;
- ✓ тағамды ішіп-жеу, ортақ ыдысты, асхана құралдарын, сүлгілер мен төсек жаймаларын пайдалану;
- ✓ бассейнге, дәретхана мен душқа бару;
- ✓ АҚТҚ-инфекциясын жұқтырған адаммен бір бөлме ішінде болу;
- ✓ жәндіктердің шағуы мен хайуандардың тістеуі.

ЖИТС-тің жұғу көздері және жұғу жолдары ДДҰ мәліметі бойынша АИВ жұқтырғандардың саны 2000 жылдан кейін 40—50 миллионға жетуі ықтимал. ЖИТС-пен ең көп науқастанушылар АҚШ-та, Батыс Еуропа елдерінде (әсіресе Франция, Германия, Ұлыбритания, Италия), Орталық Африкада, Гаитиде тіркелген. Вирус ТМД мемлекеттерінде, Жапония, Шығыс Араб елдерінде кездесе бастады.

Қазіргі кезде республикамызда ЖИТС-тен қорғану жөнінде жұмыс жүргізетін 20 орталық және 80 лаборатория бар. Олардың жұмыс бағыттары мынадай:

1. Вирус жұғу мүмкіндігі бар «қатерлі топтарға» (группы риска) жататын адамдарды тексеріп, вирус жүкқан адамдарды дер кезінде тауып отыру;
2. Ауру ошағын анықтап, дәрігерлік бақылауға алып, вирустың әрмен қарай тарауына, яғни басқа адамдарға жұғуына мүмкіндік бермеу жұмыстарын ұйымдастыру.

ӘЛЕМДЕ ЕРЕСЕКТЕР МЕН БАЛАЛАР АРАСЫНДАҒЫ АИТВ ЖӘНЕ ЖИТС ТАРАЛУ ЖИЛІГІ

Восточная Европа и
Центральная Азия

1.2 млн.

Всего: 34,6-42,3

миллиона

Источник:
UNAIDS

Тест «Сіз ЖҚТБ туралы не білесіз?»

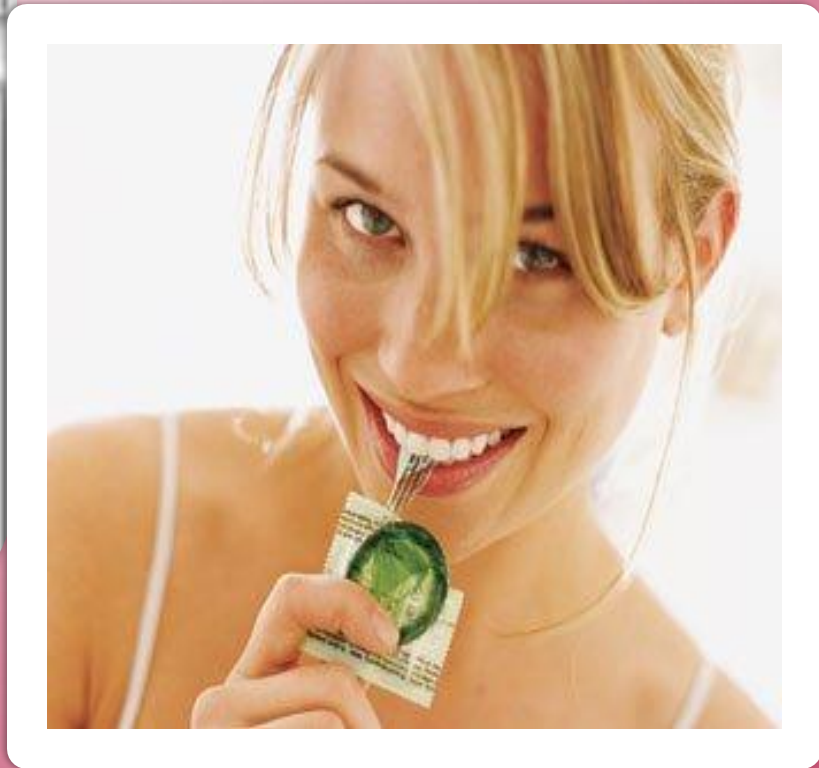
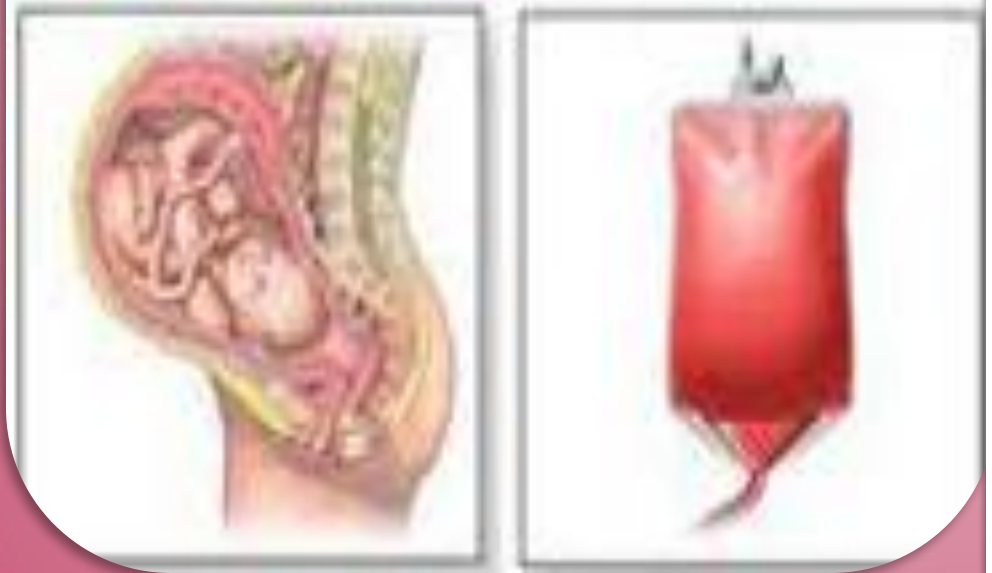
«Д» - дұрыс, «Қ» - қате

1	ЖҚТБ-мен ауыратын адамды құшақтау қауіпті		Д	Қ
2	Жұртшылық пайдаланатын дәретханада ЖҚТБ-ны жұқтырып алуға болады.		Д	Қ
3	Күре тамырына дәрілік препараттар қабылдайтын адамдар басқалардың инесін пайдаланбауға тиісті		Д	Қ
4	ЖҚТБ-мен ауырған адаммен бір стаканнан ішсең немес бір бутербродты тістесең ЖҚТБ вирусын жұқтыру мүмкін емес.		Д	Қ
5	Егер мектепте біреу жарақат алып онан қан кетсе, қанды қолмен тоқтату керек.		Д	Қ
6	Егер сырқат саған қарай жөтелсе немесе түшкірсе, ЖҚТБ-ны жұқтыруға болады.		Д	Қ
7	Жыныстық қатынас, есірткі және ЖҚТБ мәселелерін мектепте талқылау – дұрыс идея.		Д	Қ
8	ЖҚТБ-ны вирус қоздырады.		Д	Қ
9	ЖҚТБ қызыл қан түйіршектерін зақымдайды.		Д	Қ
10	ЖҚТБ денеден бөлініп шығатын барлық сұйық заттар арқылы жұғады.		Д	Қ
11	ЖҚТБ-ға тесттер әдетте сенімді.		Д	Қ
12	ЖҚТБ негізгі 3 түрлі жолмен беріледі: жыныстық қатынас кезінде, қанмен түйісу кезінде (мысалы: ортақ инемен пайдаланғанда), анадан сәбиге ана құрсағында даму кезінде және туған кезінде.		Д	Қ
13	ЖҚТБ-ның көптеген белгілері басқа аурулардың белгісіне ұқсас.		Д	Қ
14	ЖҚТБ-ға байланысты проблемалардың бірі – жұқтыру мен аурудың біліну мезетінің аралығында бірнеше жыл өтуі мүмкін.		Д	Қ
15	Дүние жүзілік СПИД – пен күрес күні - 1 желтоқсан.		Д	Қ

Сіз ЖҚТБ туралы не білесіз?

Тестінің дұрыс жауаптардың тізімі

1	ЖҚТБ-мен ауыратын адамды құшақтау қауіпті	Қ
2	Жұртшылық пайдаланатын дәретханада ЖҚТБ-ны жұқтырып алуға болады.	Қ
3	Күре тамырына дәрілік препараттар қабылдайтын адамдар басқалардың инесін пайдаланбауға тиісті	Д
4	ЖҚТБ-мен ауырған адаммен бір стаканнан ішсең немесе бір бутербродты тістесең ЖҚТБ вирусын жұқтыру мүмкін емес.	Д
5	Егер мектепте біреу жарақат алып онан қан кетсе, қанды қолмен тоқтату керек.	Қ
6	Егер сырқат саған қарай жөтелсе немесе түшкірсе, ЖҚТБ-ны жұқтыруға болады.	Қ
7	Жыныстық қатынас, есірткі және ЖҚТБ мәселелерін мектепте талқылау – дұрыс идея.	Д
8	ЖҚТБ-ны вирус қоздырады.	Д
9	ЖҚТБ қызыл қан түйіршектерін зақымдайды.	Қ
10	ЖҚТБ денеден бөлініп шығатын барлық сұйық заттар арқылы жұғады.	Қ
11	ЖҚТБ-ға тесттер әдетте сенімді.	Қ
12	ЖҚТБ негізгі 3 түрлі жолмен беріледі: жыныстық қатынас кезінде, қанмен түйісу кезінде (мысалы: ортақ инемен пайдаланғанда), анадан сәбиге ана құрсағында даму кезінде және туған кезінде.	Д
13	ЖҚТБ-ның көптеген белгілері басқа аурулардың белгісіне ұқсас.	Д
14	ЖҚТБ-ға байланысты проблемалардың бірі – жұқтыру мен аурудың біліну мезетінің аралығында бірнеше жыл өтуі мүмкін.	Д
15	Дүние жүзілік СПИД – пен күрес күні - 1 желтоқсан.	Д

Сіздің мұнда ЖАҒАЛЫҚ естіп, МАҒЫЗДЫСЫН біліп,
ЕҢ БАСТЫСЫН түсінуге мүмкіндігіңіз бар...

Вы сможете услышать НОВОЕ, узнать ВАЖНОЕ
и понять самое ГЛАВНОЕ...

ЖҚТБ
СПИД

Әуелі қауіпсіздік
Безопасность
прежде всего

АҚТҚ-ны ағзадағы сұйықтықтардан анықтауға болады:

- қан;
- шәует;
- іншектік секрет;
- ана сүті.

АҚТҚ-ның берілу жолдары:

- жыныстық жол;
- парентералдық жол;
- анадан балаға.

ВИЧ можно обнаружить в жидкостях организма:

- кровь;
- сперма;
- вагинальный секрет;
- грудное молоко.

ВИЧ передается:

- половым путем;
- парентеральным путем;
- от матери ребенку.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің талсырысы бойынша
по заказу Министерства Здравоохранения Республики Казахстан

"Салауатты өмір сәтін қалыптастыру органы" ЖҚДС
Қазақстан Республикасы, 010000, Астана қ., Тұяқсалам даңғ., 6/2
төк. 8 (7172) 56 50 80, 49 69 20 | www.zdr.kz

ТОО «Центр формирования Здорового образа жизни»
Республика Казахстан, г. Астана, пр. Тұяқсалам, 6/2.

«Астана қ. ЖҚТБ күресу және оның алдын алу орталығы»
ММ Есенберлин к-сі, 5/1

Телефондары: 38-07-02, 38-04-64

Сайты: www.aids.kz

Әлеуметтік желілердегі хабарламаларды сақталуға, құпиялы мәліметтерді жасауға
қатынастыру болмайды.

ТУ «Центр по профилактике и борьбе со СПИД» ул.Есенберлин,5/1
Мы надеемся, что данная информация ПОМОЖЕТ Вам сохранить здоровье и
избежать опасных ошибок!

